

Kittilän kunta
Valtatie 15
99100 Kittilä

Päätös selvitysryhmän asettamisesta

Poikkeuksellisissa hallinnollisissa vaikeuksissa olevaa kuntaa koskeva selvitysmenettely

Kuntalain (410/2015) 109 a §:n mukaan jos kunnan hallinto ja toiminta ovat poikkeuksellisen suurissa vaikeuksissa, joista kunta ei omin toimenpitein kykene selviytymään, valtiovarainministeriö voi kuntaa kuultuaan asettaa kunnan hallintoa selvittämään selvityshenkilön tai selvitysryhmän.

Selvityshenkilön tai selvitysryhmän asettamisen edellytyksenä on, että:

- 1) on aloitettu esitutkinta kunnan viranomaisen tai kunnan toimielimen usean jäsenen tekemäksi epäilyistä vakavasta virkarikoksesta taikka useasta virkarikoksesta, eikä kunta ole ryhtynyt riittäviin toimiin kunnan hallinnon saattamiseksi lain mukaiseksi; tai
- 2) on muuten perusteltua syytä epäillä, että kunnan viranomaiset tai sen toimielimen jäsenet ovat olennaisesti tai toistuvasti toimineet lainvastaisesti tai laiminlyöneet lakisääteisiä velvoitteitaan, eikä kunta ole ryhtynyt riittäviin toimiin kunnan hallinnon saattamiseksi lain mukaiseksi.

Selvityshenkilö tai selvitysryhmä tekee ehdotuksen tarvittaviksi toimenpiteiksi kunnan hallinnon saattamiseksi kuntalain ja muiden lakien mukaiseksi. Saatuaan selvityshenkilön tai selvitysryhmän toimenpide-ehdotukset valtuuston on käsiteltävä ne ilman aiheutonta viivytystä ja saatettava niitä koskeva päätös valtiovarainministeriön tietoon.

Jos selvityshenkilö tai selvitysryhmä on esittänyt luottamushenkilön tai luottamushenkilöiden pidättämistä toimestaan kuntalain 85 §:n 4 momentissa säädetyllä perusteella luottamushenkilön toimessaan tekemäksi epäiltyä virkarikosta koskevan esitutkinnan tai oikeudenkäynnin ajaksi eikä valtuusto ole näin menetellyt, valtiovarainministeriö voi valtuustoa ja asianomaista luottamushenkilöä kuultuaan päättää asiasta, jos luottamustoimesta pidät-

täminen on välttämätöntä kunnan päätöksenteon saattamiseksi lain mukaisesti sekä kunnan päätöksenteon uskottavuuden ja luotettavuuden turvaamiseksi ottaen huomioon epäillyn rikoksen vakavuus, mahdollinen toistuvuus ja muut seikat. Ministeriön päätös voidaan panna täytäntöön heti.

Selvityshenkilö ja selvitysryhmän jäsenet

Kuntalain 109 b §:n mukaan 109 a §:ssä tarkoitetulla selvityshenkilöllä sekä selvitysryhmässä tulee olla tehtävän vaatima oikeudellinen asiantuntemus. Selvityshenkilön ja selvitysryhmän jäsenen tulee olla tehtävässä kunnasta ja valtiovarainministeriöstä riippumaton.

Selvityshenkilöön ja selvitysryhmän jäseneseen sovelletaan hänen hoitaessaan tämän lain mukaisia tehtäviä rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä sekä vahingonkorvauslain (412/1974) säännöksiä julkisyhteisön ja virkamiehen korvausvastuusta.

Selvityshenkilöllä ja selvitysryhmän jäsenellä on salassapitoa koskevien säännösten estämättä oikeus saada viranomaisilta tehtävänsä suorittamista varten välttämättömät kuntien ja kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen hallintoa ja taloutta koskevat tiedot.

Selvitystyön rahoitus

Selvitys rahoitetaan valtiovarainministeriön talousarvion momentilta 28.01.01.

KUULEMINEN

Kuntalain 109 a §:n mukaan valtiovarainministeriön on kuultava asianomaista kuntaa ennen selvityshenkilön tai selvitysryhmän asettamista kunnan hallintoa selvittämään.

Valtiovarainministeriö pyysi 2.11.2017 Kittilän kunnalta lausuntoa selvitysryhmän asettamisesta.

Kittilän kunnanvaltuusto on käsitellyt asiaa kokouksessaan 13.12.2017 § 81 ja päättänyt lausua valtiovarainministeriölle seuraavaa:

Kittilän kunnassa on käsitelty luottamustoimesta pidättämistä koskevaa asiaa kuntalain sekä muiden asiaan soveltuvien lakien ja asetusten mukaisesti. Kunnallisen itsehallinnon periaatteen ollessa voimakas periaate sekä ottaen huomioon, että viime keväänä on käyty kuntavaalit, jolloin on ollut tiedossa, että luottamusmiesten tekemäksi epäiltyjä tekoja koskien on aloitettu esitutkintaan liittyvät toimenpiteet poliisin toimesta sekä lisäksi ottaen huomioon se seikka, että kuntalain luottamustoimesta pidättämistä koskevista ja nyt ensimmäistä kertaa sovellettaviksi tulevista kuntalain säännöksistä ei ole aiempaa oikeuskäytäntöä olemassa, Kittilän kunta ei ole tähän saakka esitetyn oikeudellisen selvityksen perusteella päättänyt pidättää

syytteessä olevia luottamusmiehiä toimestaan vaan asiassa noudatetaan esteellisyyssäännöksiä. Kittilän kunnanhallitus on viimeksi asiaa käsiteltäessä kunnanhallituksen kokouksessa 21.11.2017 §:ssä 403, päättänyt hankkia asiassa vielä asiantuntijalausannon rikosoikeuden emeritaprofessori Terttu Utriaiselta asian selvittämiseksi, jotta luottamustoimesta pidättämistä koskeva asia voitaisiin perustellusti ratkaista. Utriainen on kuitenkin vastannut sähköpostitse, ettei tule antamaan asiassa uutta lausuntoa.

Valtiovarainministeriön asettamispäätösluonnoksessa mainittujen selvitysryhmän jäsenten osalta Kittilän kunnalla ei ole huomautettavaa eikä Kittilän kunnan tiedossa ole selvitysryhmän jäseniksi esitettävien henkilöiden osalta sellaisia seikkoja, jotka voisivat vaarantaa heidän toimintansa selvitysryhmän puolueettomina ja riippumattomina jäseninä, mikäli selvitysryhmä Kittilään päätetään asettaa.

PÄÄTÖS

Valtiovarainministeriö päättää kuntalain 109 a §:n perusteella käynnistää poikkeuksellisissa hallinnollisissa vaikeuksissa olevaa kuntaa koskevan selvitysmenettelyn Kittilän kuntaan.

Valtiovarainministeriö asettaa kunnan hallintoa selvittämään kuntalain 109 a §:ssä 109 b §:ssä tarkoitetun selvitysryhmän.

Selvitysryhmän jäseniksi valtiovarainministeriö nimeää kaupunkineuvos, hallintotieteiden maisteri Antti Rantakokon, ylituomari, varatuomari Liisa Talvitien sekä hallintojohtaja, varatuomari Irma Niemisen, jotka ovat antaneet suostumuksensa toimia selvitysryhmän jäseninä. Antti Rantakokko nimetään selvitysryhmän puheenjohtajaksi. Irma Nieminen toimii selvitysryhmässä sihteerinä ja hänen osaltaan tehtävä on osa-aikainen. Selvitysryhmän jäsenet ovat Kittilän kunnasta ja valtiovarainministeriöstä riippumattomia. Ryhmän jäsenillä on laaja kokemus kunnallishallinnon alalta ja ryhmässä on tehtävän vaatima oikeudellinen asiantuntemus.

Selvitysryhmän tehtävä

Selvitysryhmän on suoritettava kuntalain 109 a §:ssä tarkoitettu selvitys.

Selvitys on oikeudellinen arvio Kittilän kunnan hallinnon tilanteesta. Selvityksen tulee tuottaa ehdotukset tarvittaviksi toimenpiteiksi kunnan hallinnon saattamiseksi kuntalain ja muiden lakien mukaiseksi.

Selvityksessä tulee erityisesti huomioida, onko Kittilän kunnan luottamushenkilöiden pidättäminen toimestaan kuntalain 85 §:n 4 momentissa säädettyllä perusteella luottamushenkilön toimessaan tekemäksi epäiltyä virkariikosta koskevan esitutinnan tai oikeudenkäynnin ajaksi kunnan päätöksenteon uskottavuuden ja luotettavuuden turvaamiseksi välttämätöntä ottaen huomioon epäillyn rikoksen vakavuus, mahdollinen toistuvuus ja muut seikat.

Selvitys on tehtävä yhteistyössä Kittilän kunnan kanssa.

Selvitysryhmän tulee toimittaa toimenpide-ehdotuksensa Kittilän kunnanvaltuustolle käsiteltäväksi.

Saatuun selvityshenkilön tai selvitysryhmän toimenpide-ehdotukset Kittilän kunnanvaltuuston on käsiteltävä ne ilman aiheetonta viivytyksiä ja saatettava niitä koskeva päätös valtiovarainministeriön tietoon.

Selvitysryhmän toimikausi

Selvitystyö alkaa 1.1.2018 ja päättyy selvityksen valmistuttua, kuitenkin viimeistään 28.2.2018 mennessä.

PERUSTELUT

Valtiovarainministeriö katsoo, että edellytykset poikkeuksellisissa hallinnollisissa vaikeuksissa olevaa kuntaa koskevan selvitysmenettelyn käynnistämiseksi ja selvitysryhmän asettamiseksi täyttyvät sekä kuntalain 109 a §:n 2 momentin 1 kohdan että 2 kohdan osalta.

Kittilän kunnan useiden luottamushenkilöiden tekemäksi epäillyistä useista virkarikoksista ja vakavista virkarikoksista on nostettu useita syytteitä 13.10.2017. Syytteitä on nostettu yhteensä 21 Kittilän kunnan luottamustoimissa toimivia luottamushenkilöitä vastaan. Lapin käräjäoikeuteen 13.10.2017 vireille tulleissa rikosasioissa on käräjäoikeuden tiedotteen mukaan vastaajana asiassa R 17/983 törkeästä virka-aseman väärinkäyttämisestä epäiltyä 11 Kittilän kunnan valtuutettua. Viisi kunnanhallituksen jäsentä on asiassa vastaajana. Asiassa R 17/984 vastaajana epäiltyä virka-aseman väärinkäyttämisestä on kolme Kittilän kunnan valtuutettua, joista yksi henkilö on myös kunnanhallituksen jäsen. Asiassa R 17/985 vastaajana epäiltyä työturvallisuusrikoksesta, työsyrynnästä ja virka-aseman väärinkäyttämisestä on seitsemän Kittilän kunnan valtuutettua, joista kolme henkilöä on myös kunnanhallituksen jäsentä. Lisäksi osa vastaajista toimii muissa Kittilän kunnan toimielimissä. Yksi valtuutettu on jättänyt eronanomuksen kunnan luottamustoimista, ja valtuusto on myöntänyt eron. Yksi valtuutetuista on tehnyt ilmoituksen pidättäytyä tarkastuslautakunnan jäsenyydestä ja varapuheenjohtajan tehtävästä oikeudenkäynnin ajaksi. Edellä mainituissa asioissa vastaajana on lisäksi kuluvalle valtuustokaudella vt. kunnanjohtajana toiminut henkilö. Oulun syyttäjänviraston tiedotteen mukaan 19.12.2017 on nostettu syyte kolmea Kittilän kunnan luottamushenkilönä toiminutta henkilöä vastaan törkeän petoksen yrityksestä ja virkavollisuuden rikkomisesta (käräjäoikeuden asianumero 17/1245).

Lisäksi esitutkinnasta saatujen tietojen mukaan Lapin syyttäjänviraston käsittelyssä sekä Keskusrikospoliisin ja Lapin poliisilaitoksen tutkinnassa on Kittilän kunnan hallintoon liittyviä asioita. Osassa asioista epäilty tekoajka jatkuu osaksi nykyiselle valtuustokaudelle. Esitutkinnasta saatujen tietojen mukaan tutkinnassa on lisäksi uusia kuluvalle valtuustokaudelle ajoittuvia

rikosepäilyjä. Valtiovarainministeriö katsoo, että täten on myös muuten perusteltua syytä epäillä, että kunnan viranomaiset tai luottamushenkilöt ovat toimineet lainvastaisesti tai laiminlyöneet lakisääteisiä velvoitteitaan toistuvasti.

Kittilän kunnan valtuusto on kokouksessaan 31.10.2017 (§ 80) päättänyt äänestyksen jälkeen, että se pidättää syytteessä olevat luottamushenkilöt osallistumasta asioiden käsittelyyn asioissa, joista he ovat syytteessä tai muusta syystä esteellisiä, siihen saakka, kunnes kyseisiä luottamushenkilöitä vastaan nostetut syytteet on käsitelty lainvoimaisella tuomiolla toimivaltaisessa tuomioistuimessa. Näin toteutetaan vähimmän puuttumisen periaatetta, taannehtivan lainsäädännön kieltoa sekä kunnioitetaan kittiläläisten äänestäjien viime kuntavaaleissa ilmaisemaa tahtotilaa. Menettely on hallituksen esityksen (HE 250/2016) mukainen ja turvaa riittävällä tavalla päätöksenteon uskottavuuden, luotettavuuden ja lainmukaisuuden.

Kittilän kunta ei ole laittanut valtuuston päätöstä täytäntöön, asia on palautettu valmisteluun (kh 21.11.2017 § 403).

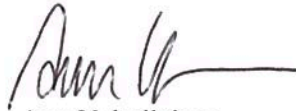
Valtiovarainministeriö katsoo, että Kittilän kunta ei ole kuntalain 109 a §:n mukaisesti ryhtynyt riittäviin toimiin kunnan hallinnon saattamiseksi lain mukaiseksi. Lapin käräjäoikeudessa vireillä olevissa rikosasioissa vastaajana olevat luottamushenkilöt on valtuuston päätöksellä, jota ei ole laitettu täytäntöön, ainoastaan pidätetty osallistumasta asioiden käsittelyyn asioissa, joista he ovat syytteessä tai muusta syystä esteellisiä. Luottamushenkilöt, jotka ovat kuntalain 97 §:n ja hallintolain 28 §:n mukaisesti esteellisiä, eivät voi jo suoraan esteellisyyssäännösten johdosta olla läsnä tai osallistua asian käsittelyyn. Kuntalain 85 §:n tarkoituksena on turvata kunnan päätöksenteon uskottavuus ja luotettavuus tilanteessa, jossa luottamushenkilöä epäillään vakavasta virkarikoksesta. Lainkohdassa on asetettu valtuustolle velvollisuus pidättää luottamushenkilö toimestaan epäiltyä virkarikosta koskevan esitutkinnan tai oikeudenkäynnin ajaksi, jos se on kunnan päätöksenteon uskottavuuden ja luotettavuuden turvaamiseksi välttämätöntä ottaen huomioon epäillyn rikoksen vakavuus, mahdollinen toistuvuus ja muut seikat. Esteellisyyssäännösten mukainen menettely ei täytä kuntalain 85 §:n 4 momentin mukaista velvollisuutta luottamustoimesta pidättämiseen.

Koska nostetut syytteet koskevat useita vakavia virkarikoksia ja laajaa joukkoa luottamushenkilöitä ja esitutkinnassa sekä syyttäjän käsittelyssä on myös muita asioita, pelkkä esteellisyyssäännösten noudattaminen ei riittävästi turvaa kunnan päätöksenteon luotettavuutta ja uskottavuutta. Kittilän kunnan hallinnon päätöksenteon uskottavuuden ja luotettavuuden turvaamiseksi ei ole kunnassa ryhdytty riittäviin toimiin tilanteessa, jossa epäillyistä useista ja vakavista virkarikoksista nostetut syytteet koskevat erityisesti kunnan ylimmän päättävän toimielimen, valtuuston, useita jäseniä sekä kunnan toimintaa, hallintoa ja taloutta johtavan kunnanhallituksen eräitä jäseniä. Lisäksi esitutkinnassa on kunnan päätöksentekoa kuluvalle valtuustokaudella koskevia rikosepäilyjä. Valtiovarainministeriö katsoo, että Kittilän kunnan hallinto ja toiminta ovat tällä hetkellä poikkeuksellisen suurissa vaikeuksissa, joista kunta ei omin toimenpitein ole kyennyt selviytymään.

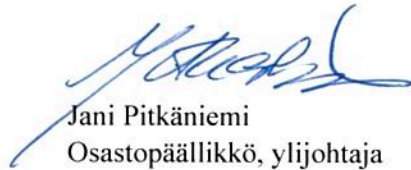
Täytäntöönpano

Päätöksen täytäntöönpanoa ei yleisen edun vuoksi voida lykätä. Päätös pannaan täytäntöön heti (hallintolainkäyttölaki 31 § 2 momentti).

Valtiovarainministeriö

Anu Vehviläinen
Kunta- ja uudistusministeri

Jani Pitkäniemi
Osastopäällikkö, ylijohdaja

Liite

Valitusosoitus

Tiedoksi

Selvityshenkilöt

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Valtiovarainministeriön päätökseen ja oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen saa hallintolainkäyttölain (586/1996) 7 §:n nojalla hakea muutosta valittamalla Helsingin hallinto-oikeuteen. Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on lainvastainen.

Miten valitus tehdään

Valitus on tehtävä kirjallisesti. Valituskirjelmässä, joka on osoitettava Helsingin hallinto-oikeudelle, on ilmoitettava

- valittajan nimi ja kotikunta
- jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset voidaan toimittaa valittajalle
- valtiovarainministeriön päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin muutosta haetaan ja mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä.

Sähköisesti lähetettyä asiakirjaa ei tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjistä eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä (Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) 9 § (534/2016)).

Valituskirjelmän liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- päätös, johon haetaan muutosta, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisesta
- asiakirjat, joihin valittaja vaatimuksensa tueksi vetoaa, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- asiamiehen valtakirja, jollei asiamies ole asianajaja tai yleinen oikeusavustaja.

Jos viranomaiselle toimitetussa sähköisessä asiakirjassa on selvitys asiamiehen toimivallasta, asiamiehen ei tarvitse toimittaa valtakirjaa. Viranomainen voi kuitenkin määrätä valtakirjan toimitettavaksi, jos viranomaisella on aihetta epäillä asiamiehen toimivaltaa tai sen laajuutta (Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) 9 § (534/2016)).

Valitusaika

Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista**. Valitusaikaa laskettaessa tiedoksisaanti-päivää ei oteta lukuun. Tiedoksisaantipäivä lasketaan seuraavasti:

- Jos päätös on lähetetty postitse saantitodistusta vastaan, tiedoksisaantipäivä ilmenee todistuksesta. Saantitodistus on liitettävä valitusasiakirjoihin.
- Jos päätös on postitettu tavallisena kirjeenä, vastaanottajan katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemäntenä (7.) päivänä kirjeen postituspäivästä, jollei muuta näytetä.
- Jos päätös on annettu tiedoksi asiointilain 18 §:ssä tarkoitettuna todisteellisena sähköisenä tiedoksiantona, asiakirja katsotaan annetuksi tiedoksi, kun asiakirja on asiointilain 18 §:ssä tarkoitettulla tavalla noudeutu viranomaisen osoittamalta yhteydeltä.
- Jos asiakirja on annettu tiedoksi asiointilain 19 §:ssä tarkoitettuna tavallisena sähköisenä tiedoksiantona, asiakirja katsotaan annetuksi tiedoksi kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä.
- Jos päätös on toimitettu tiedoksi muulla tavalla esim. saantitodistusta vastaan jollekin muulle henkilölle kuin päätöksen saajalle (sijaistiedoksianto), tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen kolmantena (3.) päivänä saantitodistuksen osoittamasta päivästä.

Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä tai muu sellainen päivä, jolloin virastoissa ei työskennellä, valituksen saa toimittaa ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Miten valitus toimitetaan perille

Valituskirjelmä on toimitettava valitusajassa Helsingin hallinto-oikeuteen. Omalla vastuulla valitusasiakirjat voi lähettää postitse, sähköpostitse, telekopiona tai lähetin välityksellä. Valituskirjelmän on oltava perillä hallinto-oikeuden kirjaamossa viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä klo 16.15.

Yhteystiedot: **Helsingin hallinto-oikeus**

postiosoite Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki
käyntiosoite Radanrakentajantie 5 00520 Helsinki
sähköpostiosoite helsinki.hao@oikeus.fi
puhelinvaihe 029 56 42000
faksi 02956 42079

Asiakaspalvelun aukioloajat maanantaista perjantaihin 8.00 - 16.15

Oikeudenkäyntimaksu

Valituksen käsittelyn maksullisuudesta saa tietoja valitusviranomaiselta eli Helsingin hallinto-oikeudelta.